

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3

จัดทำโดย หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ปรึกษา

พระราชปรีดีศักดิ์, ศ.ดร.	อธิการบดี	
พระเทพพรเมธี, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	
พระสุวรรณเมธาภรณ์, ผศ.	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	
พระเมธีธรรมาจารย์, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา	
พระเทพเวที, ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต	
พระโสภณวชิราภรณ์	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ	
พระครูโสภณพุทธศาสตร์, ผศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่	
พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	
พระครูปรีดีกิตติธำรง, รศ.ดร.	คณบดีคณะสังคมศาสตร์	
ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	ศ.ดร.จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	ศ.ดร.กฤษ เพิ่มทันจิตต์
ศ.พล.ต.ท.ดร.นัยนา เกิดวิชัย	รศ.ประณต นันทียกุล	รศ.ดร.สมาน งามสนิท

บรรณาธิการ รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร. ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี
ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์ อ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว

กองบรรณาธิการ

พระปลัดระพีพัน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.	พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร.
รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร	รศ.ดร.อภินันท์ จันตะนี	ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา
ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	อ.ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์	อ.ดร.กาญจนา คำจตุ
พระสมนึก ธีรปลโย	พระนุชิต นาคเสโน	นางสาวสุมาลี บุญเรือง
นายกรกต ชำบัณชิต	นายสุภัทรชัย สีสะใบ	นางสาวกาญจนา บุญเรือง
นางสาววันเพ็ญ ฉายสอาด	นางสาวพัชรี หลาง	

ฝ่ายศิลปกรรม ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์, อ.ดร.สุริยา รักษาเมือง, อ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว, นายสุภัทรชัย สีสะใบ
นายกรกต ชำบัณชิต, นายพลวัฒน์ สีทา

พิมพ์ที่ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์จำหน่ายหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)
79 หมู่ 1 ถนนพหลโยธิน หลักกิโลเมตรที่ 55
ตำบลลำไทร อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035-248000 ต่อ 8048

(2) การประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3

คำนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยที่ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ และปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่ว่า จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม ล้วนแล้วแต่เป็นไปตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์ผู้ทรงสถาปนาแห่งนี้ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่บนรากฐานของปณิธานและปรัชญาของมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้ชัดเจนว่าทุกหลักสูตรและกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นจะต้องนำหลักพระพุทธศาสนาไปบูรณาการกับศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาจิตใจและสังคม การจัดประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3 เรื่อง นวัตกรรมทางการปกครองและทางการบริหารจัดการในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยมีนายเทวัญ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี บรรยายพิเศษเรื่อง นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการปกป้องและคุ้มครองพระพุทธศาสนา โดยในงานจัดประชุมวิชาการดังกล่าว ยังจัดแบ่งกลุ่มการนำเสนอ บทความ ออก 3 กลุ่ม กลุ่มนวัตกรรมทางการจัดการเชิงพุทธ กลุ่มนวัตกรรมทางรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มนวัตกรรมทางรัฐศาสตร์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักวิชาการจากหลายมหาวิทยาลัยสู่สาธารณะ ทั้งการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการและการจัดประชุมเสวนาทางวิชาการ รวมถึงมีการแสดงนิทรรศการทางวิชาการอีกด้วย

ในนามของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยขออนุโมทนาขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สถาบันรัชต์ภาคย์ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นภาคีร่วมจัดงานครั้งนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

หวังว่า การจัดประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ ๓ เรื่องนวัตกรรมทางการปกครองและทางการบริหารจัดการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ครั้งนี้ จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้สนใจใฝ่รู้เรื่องดังกล่าวไปบูรณาการเข้ากับศาสตร์ต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาจิตใจและสังคมให้มีการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสุขที่ยั่งยืนตลอดไป

พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร.

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำชี้แจง

งานประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3 (MCU Congress I) ภายใต้หัวข้อ “นวัตกรรมทางการปกครองและทางการบริหารจัดการในยุคไทยแลนด์ 4.0” นี้จัดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสู่สาธารณะด้วยการตีพิมพ์ทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาบูรณาการเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่และจะเป็นเวทีสาธารณะเพื่อการเผยแพร่องค์ความรู้จากงานวิจัยและงานวิชาการหลากหลายสาขาที่มีการนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาที่เรียกว่า “พุทธบูรณาการ” ในการจัดงานครั้งนี้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะเจ้าภาพการจัดงานได้รับการสนับสนุน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันรัชต์ภาคย์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลผลิตที่เป็นองค์ความรู้จากการจัดงาน คณะผู้จัดงานจึงได้กำหนดให้มีการแสดงทัศนะในการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 3 กลุ่มประกอบด้วย 1) กลุ่มนวัตกรรมทางการจัดการเชิงพุทธ 2) กลุ่มนวัตกรรมทางรัฐประศาสนศาสตร์ 3) กลุ่มนวัตกรรมทางรัฐศาสตร์

ในขณะเดียวกันได้จัดให้มีกิจกรรมเพื่อความหลากหลายในการเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับพุทธบูรณาการ ประกอบด้วย 1) การแสดงปาฐกถา โดยนายเทวัญ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี มาเป็นองค์ปาฐก (Keynote Speaker) บรรยายพิเศษเรื่อง นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการปกป้อง และคุ้มครองพระพุทธศาสนา 2) การสัมมนาทางวิชาการโดยมีลักษณะเป็นการอภิปรายร่วม (Panel Discussion) และการประชุมกลุ่มย่อย (Group Discussion) โดยได้รับความเมตตาจากนักวิชาการทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ จากสถาบันการศึกษาและองค์กรต่าง ๆ 3) การจัดนิทรรศการโดยนำข้อมูลจากงานวิชาการและงานวิจัยที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาร่วมกับบุคลากรและนิสิตของมหาวิทยาลัยรวมทั้งจากภาคส่วนต่าง ๆ

สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการ คณะผู้จัดงานได้กำหนดให้มีการเปิดรับบทความ ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองบทความ (Peer Review) ทั้งที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยทางมหาวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณากลั่นกรองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้จัดส่งบทความที่ส่งปรับปรุงคืนกลับไปเจ้าของบทความได้ปรับแก้ จากนั้นได้แจ้งผลการพิจารณาบทความและผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอบทความในการประชุมกลุ่มย่อยและผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอในรูปแบบของโปสเตอร์ ในการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งนี้มีบทความที่ผ่านการคัดเลือกเพื่อตีพิมพ์จำนวนทั้งสิ้น 214 เรื่อง โดยมีบทความที่ผ่านการคัดเลือกให้นำเสนอในการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน

(4) การประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3

84 เรื่อง นำเสนอในรูปแบบโปสเตอร์ จำนวน 35 เรื่อง และเมื่อสำเร็จการประชุมระดับชาติดังกล่าวแล้ว จะได้มีการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมครั้งนี้เพื่อเผยแพร่แก่สาธารณะต่อไป

คณะผู้จัดงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3 เรื่อง “นวัตกรรมทางการปกครองและทางการบริหารจัดการในยุคไทยแลนด์ 4.0” นี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในรูปขององค์ความรู้ทางวิชาการไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม ตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม” ต่อไป

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

ประธานกรรมการดำเนินงานการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3

กำหนดการ

การประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ (MCU Congress)

เรื่อง นวัตกรรมทางการปกครองและทางการบริหารจัดการในยุคไทยแลนด์ 4.0

ณ ห้องประชุมเธียร์เตอร์บี คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันเสาร์ ที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2562

เวลา	รายละเอียด
ภาคเช้า	
เวลา น.	ลงทะเบียนรับของที่ระลึก และเข้าร่วมงาน
เวลา น.	ชมวิดีโอทัศน์ประวัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เวลา น.	พระราชพิธีทักษิณานุประทาน ประธานในพิธีจุดธูปเทียนและนำบูชาพระรัตนตรัย พระครูปริยัติกิติธำรง,รศ.ดร. คณะบดีคณะสังคมศาสตร์ ถวายสักการะ กล่าวถวายรายงาน พระราชพิธีทักษิณานุประทาน บรรยายเรื่อง นวัตกรรมทางการปกครองและทางการบริหารจัดการในยุคไทยแลนด์ 4.0 รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป ถวายของที่ระลึกแด่อธิการบดี
เวลา น.	ฯพณฯ เทวัญ ลิปะตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เดินทางมาถึงลานกิจกรรมอาคารเรียนรวมโซนบี ชั้น G เปิดนิทรรศการของหน่วยงานภาคีเครือข่ายและหน่วยงานของมหาวิทยาลัย และเปิดนิทรรศการภาคโปสเตอร์ (Poster Presentation ฯพณฯ เทวัญ ลิปะตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เดินขึ้นสู่บนเวที รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป กล่าวรายงาน -ฯพณฯ เทวัญ ลิปะตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ (MCU Congress) เรื่อง นวัตกรรมทางการปกครองและทางการบริหารจัดการในยุคไทย แลนด์ 4.0 มอบโล่และเกียรติบัตรแก่ภาคีเครือข่ายการประชุมวิชาการระดับชาติ ประกอบด้วย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(6) การประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3

เวลา	รายละเอียด																								
	<p>สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์ มหาวิทยาลัยนอร์คิงแฮม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง</p> <p>ฯพณฯ เทวัญ ลิปะตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี บรรยายพิเศษเรื่อง นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการปกป้องและ คุ้มครองพระพุทธศาสนา พระครูปริยัติกิตติธำรง,รศ.ดร. คณบดีคณะสังคมศาสตร์ มอชของที่ระลีกแก่ ฯพณฯ เทวัญ ลิปะตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี</p>																								
เวลา 11.30 น.	<p>ฉันภัตตาคารเพล/รับประทานอาหารกลางวัน ณ ลานกิจกรรมอาคารเรียนรวมโซน A ชั้น G</p>																								
ภาคบ่าย																									
เวลา 12.30 - 16.30 น.	นำเสนอผลงานภาคบรรยาย																								
	<p>กลุ่มนวัตกรรมทางการจัดการเชิงพุทธ ชุดที่ 1 สถานที่ : อาคารเรียนรวม โซน B ชั้น 2 ห้อง B 207</p> <table border="0"> <tr> <td>1. พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.</td> <td>ประธานกรรมการ</td> </tr> <tr> <td>2. ผศ.ดร.อุทัย สติมัน</td> <td>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</td> </tr> <tr> <td>3. พระสุธีวีรบัณฑิต, ดร.</td> <td>กรรมการ</td> </tr> <tr> <td>4. พระปลัดระพีณ พุทธิสาโร, ผศ.ดร.</td> <td>กรรมการ</td> </tr> <tr> <td>5. พระมหากฤษญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.</td> <td>กรรมการและเลขานุการ</td> </tr> <tr> <td>6. นางสาววันเพ็ญ ฉายสอาด</td> <td>กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ</td> </tr> </table> <p>กลุ่มนวัตกรรมทางการจัดการเชิงพุทธ ชุดที่ 2 สถานที่ : อาคารเรียนรวม โซน B ชั้น 2 ห้อง B 208</p> <table border="0"> <tr> <td>1. พระเมธีธรรมจารย์, รศ.ดร.</td> <td>ประธานกรรมการ</td> </tr> <tr> <td>2. รศ.ดร.สุวิญ รักสัตย์</td> <td>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</td> </tr> <tr> <td>3. อ.ดร.อำนาจ บัวศิริ</td> <td>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</td> </tr> <tr> <td>4. พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร.</td> <td>กรรมการ</td> </tr> <tr> <td>5. อ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว</td> <td>กรรมการและเลขานุการ</td> </tr> <tr> <td>6. นายสุภัทรชัย สีสะใบ</td> <td>กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ</td> </tr> </table>	1. พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ	2. ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	3. พระสุธีวีรบัณฑิต, ดร.	กรรมการ	4. พระปลัดระพีณ พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	กรรมการ	5. พระมหากฤษญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.	กรรมการและเลขานุการ	6. นางสาววันเพ็ญ ฉายสอาด	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	1. พระเมธีธรรมจารย์, รศ.ดร.	ประธานกรรมการ	2. รศ.ดร.สุวิญ รักสัตย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	3. อ.ดร.อำนาจ บัวศิริ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	4. พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร.	กรรมการ	5. อ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว	กรรมการและเลขานุการ	6. นายสุภัทรชัย สีสะใบ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
1. พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ																								
2. ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ																								
3. พระสุธีวีรบัณฑิต, ดร.	กรรมการ																								
4. พระปลัดระพีณ พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	กรรมการ																								
5. พระมหากฤษญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.	กรรมการและเลขานุการ																								
6. นางสาววันเพ็ญ ฉายสอาด	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ																								
1. พระเมธีธรรมจารย์, รศ.ดร.	ประธานกรรมการ																								
2. รศ.ดร.สุวิญ รักสัตย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ																								
3. อ.ดร.อำนาจ บัวศิริ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ																								
4. พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร.	กรรมการ																								
5. อ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว	กรรมการและเลขานุการ																								
6. นายสุภัทรชัย สีสะใบ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ																								

เวลา	รายละเอียด
	กลุ่มนวัตกรรมทางรัฐประศาสนศาสตร์ ชุดที่ 1 สถานที่ : อาคารเรียนรวม โชน B ชั้น 1 ห้องเธียเตอร์B
	1. ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง — ประธานกรรมการ 2. ผศ.ดร.วิชุกร นาคธน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 3. รศ.ดร.สุรินทร์ นียมมางกูร กรรมการ 4. ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี กรรมการ 5. ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์ กรรมการและเลขานุการ 6. พระสมนึก อธิปญโญ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
	กลุ่มนวัตกรรมทางรัฐประศาสนศาสตร์ ชุดที่ 2 สถานที่ : อาคารเรียนรวม โชน B ชั้น 1 ห้อง B107 B108
	1. ศ.พล.ต.ท.หญิง ดร.นัยนา เกิดวิชัย ประธานกรรมการ 2. ผศ.ดร.สมคิด ดวงจักร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 3. ผศ.ดร.มยุรี รัตนเสริมพงษ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 4. ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลืออง กรรมการ 5. ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา กรรมการและเลขานุการ 6. พระอนุชิต นาคเสโน กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
	กลุ่มนวัตกรรมทางรัฐศาสตร์ ชุดที่ 1 สถานที่ : อาคารเรียนรวม โชน B ชั้น5 ห้อง B508 B509
	1. รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม ประธานกรรมการ 2. ผศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 3. ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต กรรมการ 4. อ.ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า กรรมการ 5. อ.ดร.สุรียา รักษาเมือง กรรมการและเลขานุการ 6. นายพลวัฒน์ สีทา กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
	กลุ่มนวัตกรรมทางรัฐศาสตร์ ชุดที่ 2 สถานที่ : อาคารเรียนรวม โชน B ชั้น5 ห้อง B507
	1. รศ.ดร.ประณต นันทิยะกุล ประธานกรรมการ 2. อ.ดร.ตระกุล จิตวัฒนากร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 3. ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ กรรมการ 4. อ.ดร.บวร ชมขุนศรี กรรมการ 5. อ.ดร.กาญจนา คำจตุติ กรรมการและเลขานุการ 6. นางสาวกาญจนา บุญเรือง กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
	กลุ่มนวัตกรรมทางรัฐศาสตร์ ชุดที่ 3 สถานที่ : อาคารเรียนรวม โชน B ชั้น5 ห้อง B506
	1. ศ.ดร.จ้านงค์ อติวัฒนสิทธิ์ ประธานกรรมการ 2. อ.ดร.จุฑาทิพย์ สุจริตกุล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 3. รศ.ดร.พรรษา พฤตมางกูร กรรมการ 4. รศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช กรรมการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการการวิพากษ์บทความ	(2)
คำนำ	(5)
กำหนดการ	(6)
ปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทศักราช 2457 : ศึกษากรณีการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร และข้อยกเว้นความรับผิด	1
อรัญ พันธุมจินดา	
ผู้นำทางการเมืองกับการบริหารยุคไทยแลนด์ 4.0	13
รัชฎากร เอี่ยมอำไพ	
การปกครองท้องถิ่นไทย	21
พัชรราวลัย ศุภภะ	
ปัญหา ทางรอดและความท้าทายของผู้ประกอบการ SMEs กรณีศึกษา ผู้ผลิตการบูรหอมอำเภอบางปะอิน จังหวัดอยุธยา	35
เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, เอนก ไยอินทร์, พระคมสัน ฐิตเมธโส	
พระครูปลัดเถรานุวัตร	
ภาวะผู้นำกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง	45
พระมหานรินทร์ สุรบุญโญ (เอมพันธ์)	
รัฐศาสตร์เชิงบูรณาการตามแนวพระพุทธศาสนา	59
พระมหาพิพัฒพงศ์ ฐิตธมโม	
วิเคราะห์คุณค่าการเมืองการปกครองตามแนวพระพุทธศาสนา	71
ไพบุลย์ สุขเจตณี	
พุทธปรัชญาเป็นรากฐานทางรัฐศาสตร์	85
เอนก ณ เชียงใหม่	
บทบาทสตรีกับการเมือง	101
ฉัฐสุภางค์ สารมาศ	

(10) การประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3

การตื่นรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป สุทน ทองเล็ก	117
การปกครองยุคโลกาภิวัตน์ ปณัชชัฐิตา บุรณกิจ	131
ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองตามหลักธรรมาภิบาลของภาครัฐ ชุมพล เพ็งศิริ, พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร (จงแจ้งกลาง)	145
บทเพลงกับการสื่อสารทางการเมือง วีรภัทร กาญจนามงคลชัย, สุริยะ ประภายสาธก, จิตภา บัวใหญ่รักษา	159
ปัญหากลุ่มชาติพันธุ์ ยาเสพติดและความมั่นคงของประเทศ อรรคเดช สนลอย, สันฐาน ชยนนท์	171
บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549 – 2551 วาสนา อันป้อมพล, ฐาน ชยนนท์, วิจิตรา ศรีสอน	183
บทบาทกองอาสารักษาดินแดน ในการรักษาความสงบในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ชวลา กุลจิตตินภกร, วัลลภ พิริยวรรณะ	195
การมีส่วนร่วมของประชาชนกับโครงการจิตสาธารณะ ภัทร นาคแก้ว	211
แนวทางการปกครองตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล คำสิงห์ ใจเย็น, วิจิตรา ศรีสอน	223
ประเทศไทยกับแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ค.ศ. 2025 พัชรา การिया, สุริยะ ประภายสาธก	233
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาคมกรณีศึกษา เทศบาลนครปาก เกร็ด จังหวัดนนทบุรี อรพรรณ ทัพชัย, วิจิตรา ศรีสอน	243
การบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ในมาตรา 44 กับวัดพระธรรมกายในช่วง พ.ศ. 2560 สันติ เจริญชัย, วิจิตรา ศรีสอน	251

วัฒนธรรมทางการเมืองกับประชาธิปไตยของไทย	263
สุชา ปั่นบุญชู, สุริยะ ประกายสาธก, จอมชัย เลิศอมรรัฐ	
โครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	277
พ.ศ. 2560	
อนิรุทธิ์ หลวงไกร, วัลลภ พิริยวรรณ	
หลักพุทธธรรมในธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	293
ไพฑูรย์ ปริญาธรรมกุล	
การถวายเป็นกุศลกับการทำหน้าที่คณะรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์	307
โอชา	
พระมหาธนาศิลป์ ฐมมานุสารี, บวร ขมขุณศรี	
ขบวนการทางการเมือง : แนวทางการพัฒนาประชาธิปไตย	317
ยุทธนา ปราณีต, อภิญาญา ฉัตรช่อฟ้า	
การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่	333
Phra Zawtika, พระธงชัย ฐมมวโร (เหล็งหวาน), ปันตดา รักษาแก้ว	
จริยธรรมทางการเมือง : วิถีทางแห่งความสำเร็จในการพัฒนาทางการเมือง	341
ของไทย	
สุมาลี บุญเรือง, พระโณทัย กตปุญโญ (อุ้นเรือน)	
หลักการสำหรับใช้ตรวจสอบการบริหารรัฐกิจ	353
ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์, เบญญาภา อัจฉฤกษ์	
เหลี่ยมหลังแลหน้าการเมืองการปกครองภายใต้เขตเศรษฐกิจแม่สอด - ตาก	367
อัครเดช พรหมกัลป์	
คั่นช่องส่องการเมืองการปกครองของไทย	379
ประคอง มาโต, ชลิต วงษ์สกุล, พระสมห์สุวรรณ อคฺควณโณ	
สัมมาเศรษฐกิจศาสตร์ ทางสายกลางสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน	395
ปรัชญา บุตรสะอาด	
สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารการเมืองไทย	409
พระปัญญาฤทธิ์ ฟ้าศุกล, อภิญาญา ฉัตรช่อฟ้า, เสนอ อัครม้นตา	
หลักธรรม คุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหาร	419
พระอ่อน ถาวโร	

(12) การประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3

สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย	433
นุชทยา คมวิริยะวุฒิ, วิจิตรา ศรีสอน, จอมชัย เลิศอมรรัฐ	
แนวทางการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในประเทศไทย	441
ชนาภา พงษ์ไผ่ขำ, สันฐาน ชยนนท์	
การเมืองบนพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา	455
กาญจนา ดำจตุติ, พรรษา พุฒยงกูร	
ความเคลื่อนไหวของสหภาพรัฐวิสาหกิจในยุคไทยแลนด์ 4.0	469
มธุรส ใจดี, ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ	
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ.2562	479
รัชณี กล้าภู, ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ	
การเมืองภาคประชาชนตามวิถีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	491
ภาณุรัตน์ ดีเสมอ, พิชิต ปริมาตร	
แนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในยุคไทยแลนด์ 4.0	505
ปัฐมาภรณ์ ผาดี, วิจิตรา ศรีสอน	
วาทกรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองไทย	513
อนุภูมิ โชวเกษม	
สภาพปัญหาการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรของไทย พ.ศ. 2562	525
ราชัญ มาตแสง, ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ	
เศรษฐกิจฐานรากกับการบริหารจัดการตามบทบาทของภาวะผู้นำ	537
พิชิต ปริมาตร, ไพวรรณ ปริมาตร, พระครูปลัด นิเวช ชินวโร (จงแจ้ง กลาง)	
ความสำเร็จ ความล้มเหลว ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	551
ชลธิชา คำบาง, ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ	
การทำรัฐประหารของทหารกับการเมืองไทย	561
พิมพ์ผกา พิทักษ์กรณ์, สุริยะ ประกายสาธก	

กฎหมายที่พระสังฆาธิการควรรู้ในสถานการณ์ปัจจุบัน	585
พระมานพ อคฺคมาณโว	
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับความรู้ ความเข้าใจของประชาชน	599
นิวัฒน์ พรหมทิพย์, สันฐาน ชยนนท์	
ระบอบประชาธิปไตยของรัฐบาลทหารไทย	613
เอี่ยมฮะซาน หิมมะ, วิจิตรา ศรีสอน	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบราชการไทย 4.0	629
สุวิสา ขำเฟื่อง, สันฐาน ชยนนท์	
ระบบอุปถัมภ์ในบริบทสังคมไทย	641
ณภัทร เรืองบุรพ, วิจิตรา ศรีสอน	
ปัญหาและอุปสรรคในการร่วมป้องกันและปราบปรามการชุมนุมทางการเมืองปี พ.ศ. 2557	651
วัชรพงษ์ ทะลือ, วิจิตรา ศรีสอน	
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในยุคปัจจุบัน	663
สุภี นະที, สุริยะ ประกายสาธก	
บทบาทหน่วยงานของรัฐต่อการกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม	679
อำพล เกิดชัยภูมิ, วิจิตรา ศรีสอน	
บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนาท้องถิ่น	691
เมธาวุฒิ มุณีปภา, สุริยะ ประกายสาธก	
นโยบายพรรคการเมืองไทยในการเลือกตั้งปี พ.ศ.2562	703
จิระศักดิ์ สุจิตร์วัฒนสุข, วัลลภ พิริยวรรณนะ	
วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง	717
วรทัศน์ สุเมฆะกุล, วิจิตรา ศรีสอน	
บทบาทผู้นำรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กับการเคลื่อนไหวเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตย	723
ธีราภรณ์ จุมรี, สันฐาน ชยนนท์	
การก่อตัวทางสังคมของ กลุ่มดาวดิน	739
มนัสชัย อันทะแสง, สุริยะ ประกายสาธก	

(14) การประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3

บทบาทหน้าที่ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (รวมไปถึง กองทุนชุมชนทหาร)	759
กฤตศตพร ทรัพย์ข้า, วิจิตรา ศรีสอน	
การปกครองท้องถิ่นในกฎหมายรัฐธรรมนูญ	771
ชวีชัย ไชยสา	
การใช้หลักนิติธรรมในการบริหารประเทศ	785
อัญธิษฐา อักษรศรี	
การเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้านคร หลวง	805
แมนรัตน์ แก่อินทร์, วิจิตรา ศรีสอน, จักรวาล สุขไมตรี	
การพัฒนาการบริหารบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม การประกอบธุรกิจประกันภัย	813
ปัญญมณีสาร์ องค์ปรัชญากุล, สุรินทร์ นียมามงกูร	
การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพละ 4	827
อมลวรรณ ออบสิน, พระนุชิต นาคเสโน, พระเทพปริยัติเมธี	
ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำลังพลในกองพันทหาร ปืนใหญ่ที่ 19	845
ชาญเดช ไชยดี, วิจิตรา ศรีสอน	

ภาคผนวก

- โครงการ
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ
- แบบประเมินบทความ

หลักการสำหรับใช้ตรวจสอบการบริหารรัฐกิจ

Principles for Monitoring Administration

ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์* เบนญญาภา อัจฉฤกษ์**

บทคัดย่อ

การบริหารรัฐกิจเป็นการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐโดยนำหลักการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการและการแสวงหาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงานภาครัฐ เช่น การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารงานแบบมีอาชีพ การคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า การจัดการโครงสร้างที่กะทัดรัดและแนวราบ การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาแข่งขันการให้บริการสาธารณะการให้ความสำคัญต่อค่านิยม จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนการมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ

คำสำคัญ : ตรวจสอบ, การบริหารรัฐกิจ

Abstract

The administration would alter the public administration, led by the performance of the bureaucracy and the pursuit of efficiency in government who strive for excellence. By adopting the method of administration of the private sector to deploy with the public administration, such as administration focused on results. Administrative Professional Regardless of the value. The compact and flat management structure. The competition provides an opportunity for private sector to provide public services with a focus on values. professional ethics Moral and ethical All focused on providing the public with regard to quality is key.

Keywords: Monitoring, Administration

---

* หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

** อาจารย์พิเศษ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์รัฐต่าง ๆ ทั่วโลกมีการเชื่อมโยงการบริหารจัดการที่มีลักษณะพึ่งพิงกัน และกัน และเอื้อประโยชน์แลกเปลี่ยนทั้งในส่วนของรัฐกับบุคคลที่อาจแอบแฝงผลประโยชน์ที่ซับซ้อน การบริหารจัดการรัฐของประเทศไทยและรัฐเล็ก ๆ มักตกอยู่ภายใต้อำนาจผู้นำรัฐบาลเพียงคนเดียวหรือพรรคเดียว การตัดสินใจบางเรื่อง บางโครงการอาจก่อให้เกิดความเสียหายโดยรวม แก่รัฐ แม้รัฐจะให้อำนาจการบริหารแก่รัฐบาล แต่ต้องหารจัดการรัฐควบคู่กับคุณธรรม สังคมตรวจสอบความโปร่งใสได้ เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลตรวจสอบการบริหารกิจการรัฐตามระเบียบกฎหมายทั่วโลก เป็นการตรวจสอบการบริหารจัดการรัฐที่ผู้บริหารมีอำนาจการบริหารกิจการรัฐตามระเบียบกฎหมาย หากแต่การบริหารนั้นต้องตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย บุคคลหลากหลายกลุ่ม ซึ่งความต้องการเหล่านั้นมีความหลากหลายซับซ้อน โดยการบริหารจัดการรัฐนั้นอาจถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และระบุว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือที่ควรนำมาใช้ตรวจสอบรัฐทั่วโลก ผู้เขียนจึงขอเสนอข้อมูลเสริมบทความ เพื่อชี้ให้เห็นถึงการบริหารกิจการของรัฐที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายแต่ขาดคุณธรรม จริยธรรมบริหารงานเอื้อต่อพวกพ้อง

ผลประโยชน์ทับซ้อนจากมุมมองของฝ่ายค้าน

การบริหารจัดการรัฐตามระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลต้องได้รับการตรวจสอบ โดยเฉพาะฝ่ายค้าน การบริหารกิจการรัฐที่ดีแม้จะถูกบริหารงานถูกต้องตามกฎหมายแล้ว รัฐต้องบริหารไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน มุมมองของฝ่ายค้านพบว่ารัฐบาลยิ่งลักษณะบริหารงานล้มเหลว เอื้อพวกพ้อง ปลอ่ยให้มีการทุจริตฯ แน่ต้อง ยุติ 5 เหตุแห่งความเสื่อม ที่อาคารรัฐสภานายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะประธานวิปฝ่ายค้าน กล่าวว่า ได้รับมอบจากผู้นำฝ่ายค้านและ ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ และพรรครักประเทศไทย จำนวน 157 รายชื่อ เพื่อสรุปการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 158 และ รัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ตามมาตรา 159(พรรคประชาธิปัตย์, 2562)

โดยก่อนการอภิปราย ฝ่ายค้านเจอปัญหาหลายประการ เริ่มตั้งแต่การพยายามลดความน่าเชื่อถือจากรัฐมนตรีว่าการอภิปรายเป็นเพียงแค่พิธีกรรม ทั้งที่ความจริงเป็นหน้าที่ของฝ่ายค้านในการตรวจสอบฝ่ายบริหารแทนประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยต่อมาได้มีการพยายามทำให้เข้าใจว่าเป็นฝ่ายค้านที่ค้านทุกเรื่อง ซึ่งไม่ใช่เรื่องจริง เพราะจากการเสนอกฎหมายเข้าสภา ของรัฐบาลทั้งหมด 59 ฉบับ ฝ่ายค้านยกมือให้ 57 ฉบับ ไม่เห็นด้วยแค่ 2 ฉบับ คือ พ.ร.ก.กู้เงิน 3.5

แสนล้านบาท ซึ่งไม่เห็นด้วยเพราะเป็นการออก พ.ร.ก. ที่รัฐบาลอ้างว่าเร่งด่วน ซึ่งความจริงพิสูจน์แล้วว่า มีการเบิกเงินแค่ 2-3 หมื่นล้าน แต่รัฐบาลต้องการรอให้การอภิปรายไม่ไว้วางใจผ่านไปก่อนเพื่อความคล่องในการดำเนินการ

ต่อมาคือร่างพระราชกฤษฎีกาโอนหนี้จากกระทรวงการคลังไปยังธนาคารแห่งประเทศไทย เช่นเดียวกับการทำสัญญาผูกพันระหว่างไทยกับต่างประเทศทั้งหมด 31 เรื่อง ฝ่ายค้านก็สนับสนุนทั้งหมด และที่ว่ามีการพยายามจับมือกับกลุ่มองค์การพิทักษ์สยามนั้น ขอทำความเข้าใจว่า ฝ่ายค้านยื่นญัตติก่อนที่กลุ่มองค์การพิทักษ์สยามจะชุมนุมด้วยซ้ำ ตรงนี้คือความจริง แต่ตลอดเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลพยายามลดความน่าเชื่อถือผู้นำฝ่ายค้าน เพื่อให้ญัตติที่ตรวจสอบมีปัญหา

สุดท้าย น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ถูกตรวจสอบการบริหารกิจการรัฐ 3 ประเด็นใหญ่ คือ เบียดบังอำนาจและงบประมาณของประชาชน เพื่อประโยชน์ตนเองและครอบครัว พฤติกรรมที่ชัดเจนคือ ค่าแรง 300 บาท ที่ต้องรอถึงเดือนถึงมกราคม 2556 ทั้งที่บอกว่าทำได้ในปี 2555 จากการหาเสียงที่ผ่านมา อีกทั้งเงินเดือนปริญญาตรี 1.5 หมื่นบาท ก็ปรากฏว่าไม่ใช่เงินเดือน แต่เป็นค่าครองชีพ ที่หลาย ๆ รัฐบาลให้อยู่แล้ว สุดท้ายคือ การให้บริการรถไฟฟ้า 20 บาท ตลอดสาย แต่ประเด็นที่เอื้อพวกพ้องกลับทำทันที โดยไม่มีเงื่อนไข เช่น การร้องขอให้ประเทศญี่ปุ่นออกวีซ่าให้กับ พ.ต.ท.ทักษิณ พร้อมกับตอบแทนตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีคนที่ 2 ให้กับผู้ที่ดำเนินการ

นอกจากนี้ ยังลักไก่ออก พ.ร.บ.พระราชทานอภัยโทษ อีกทั้ง ประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ผ่าน พ.ร.บ.ปรองดอง มากกว่านั้น คือการเอางบฯ ฉุกเฉินจำนวน 100 ล้านบาท ไปประกันตัวผู้ต้องหาที่มาชุมนุมแล้วถูกศาลตัดสินจำคุก

ประการที่ 2 คือ นายกรัฐมนตรีบริหารงานล้มเหลว โดยเฉพาะการบริหารประเทศและปากท้อง ของประชาชน เช่น การแก้ปัญหาเกษตรกร โครงการรับจำนำข้าว ซึ่งที่สุดท้ายแล้วล้มเหลว เพราะต้นทุนสูงฝีมือต่ำ เกิดการทุจริต และประชาชนจนเหมือนเดิม มากกว่านั้นคือทำให้ประเทศไทยเสียแชมป์การส่งออกข้าว

ประการสุดท้ายคือ นายกรัฐมนตรีปล่อยให้มีการทุจริต ทำผิดกฎหมาย โดยเฉพาะงบประมาณน้ำท่วม 1.2 ล้านบาท ซึ่งเป็นงบกลาง ตรวจสอบยาก พฤติกรรมก็คือว่า นายกรัฐมนตรีสร้างภาพด้วยการเปิดงานต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ต่อมามีการสั่งย้ายเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และแก้ตัวทั้ง ๆ ที่รู้ว่า เลขาธิการ ป.ป.ท.กำลังแฉ 3 เรื่อง คือการนำเข้ารถหรู ไซฟ่อนเงิน และทุจริตงบบฯ น้ำท่วม

สุดท้ายนายจรินทร์ เชื่อว่าแผนบันได 5 ขั้น ไม่สามารถล้มรัฐบาลได้อยู่แล้ว ลงมติเมื่อไร ก็มีการอุ้มกันไว้ แต่สิ่งที่จะล้มรัฐบาลได้ก็คือ ตัวของนายกรัฐมนตรี และการบริหารงานที่ล้มเหลว ซึ่งนายกรัฐมนตรีต้องยุติเหตุแห่งความเสื่อม 5 ข้อ ดังนี้

1. หยุดทำผิดกฎหมาย หรือปล่อยให้มีการทุจริต
2. ต้องมีวุฒิภาวะในการเป็นนายกรัฐมนตรี ในสภาฯ ซึ่ง 1 ปีกว่า นายกรัฐมนตรีไม่สามารถแสดงได้โดยชัดเจน มาปรากฏตัวน้อยมาก หรือมาปรากฏตัววันแรกที่ขอให้ เป็นนายกรัฐมนตรี นอกนั้นเลี้ยงสภาฯ มาโดยตลอด ฝ่ายค้านตั้งกระทู้ใน 3 สมัยประชุมทั้งหมด 74 กระทู้ แต่นายกรัฐมนตรี มาตอบด้วยตัวเอง 2 กระทู้
3. เลิกการบริหารประเทศแบบลอยตัว หนีปัญหาและความรับผิดชอบ ซึ่ง นายกรัฐมนตรีต้องรักษาคำมั่นสัญญา โดยเฉพาะที่บอกว่าจะแก้ไข ไม่แก้แค้น อย่าปล่อยให้คำพูด เหล่านี้เป็นวาทะกรรมสร้างภาพอีกต่อไป
4. อย่าปล่อยให้คนอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่มาล้วงลูก โดยเฉพาะการแต่งตั้ง ตรงนี้ ไม่ใช่แค่นายกรัฐมนตรี เท่านั้นที่จะตกต่ำ เพราะสถาบันนายกรัฐมนตรี จะตกต่ำไปด้วย
5. นายกรัฐมนตรี ต้องก้าวข้ามผลประโยชน์ของพวกเขาฟุ้ง หรือทำเพื่อคนคนเดียว เพราะเรื่องนี้จะทำให้ประเทศก้าวเข้าสู่วิกฤตอีกครั้ง

จากข้อความข้างต้นการบริหารจัดการรัฐตามระบอบประชาธิปไตย จะถูกตรวจสอบ โดยเฉพาะฝ่ายค้าน รัฐบาลจำเป็นต้องบริหารรัฐแบบโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบจากทุกภาคส่วน

การบริหารงานแบบโปร่งใส

โลกของการบริหารในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ หรือภาคเอกชนก็ตามต่างก็มีการนำหลักการ หรือแนวทางการบริการแบบใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลายทั้งในรูปแบบและวิธีการเข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง อาทิ การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management: TQM) การบริหารเชิงกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ (Strategic Management) การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective: MBO) การบริหารแบบดุลยภาพ (Balance Score Card: BSC) เป็นต้น ซึ่งแนวทางการบริหารดังกล่าวบางแนวคิดก็เริ่มเก่าและล้าสมัยไปแล้ว บางแนวคิดก็กลายเป็นที่นิยมกันอย่างรวดเร็วราวกับแฟชั่นยุคใหม่ อย่างเช่น การบริหารแบบดุลยภาพ (Balance Score Card: BSC) ที่กลายเป็นแนวคิดยอดนิยมในยุคนี้อย่างมาก ทั้งในหน่วยงานภาครัฐกิจเอกชน และหน่วยงานภาครัฐที่มีการนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย

หลักการสำคัญประการหนึ่งที่พึงนำมาใช้ในการบริหารจัดการนั่นก็คือ “**หลักความโปร่งใส**” ซึ่งเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งที่มีการเรียกร้องให้หน่วยงานต่าง ๆ ยึดถือปฏิบัติไม่เฉพาะแต่ในหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น ในองค์กรภาคธุรกิจก็ถือว่า ความโปร่งใสเป็นหัวใจของการดำเนินธุรกิจในยุคสมัยที่การบริหารต้องมีความสุจริตและตรวจสอบได้ เพื่อความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ความโปร่งใสจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลก็ต้องมีระบบ “ธรรมาภิบาล” หรือการกำกับดูแลที่ดี (ธวัช ภูษิตโกโคย, 2562) เพราะสามารถนำไปสู่การลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร และนำพาหน่วยงานไปสู่การเป็นหน่วยงานใสสะอาด เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่บรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้เป็นอย่างดี

3.1 หลักการและแนวทางการบริหารงานแบบโปร่งใส

หลักการบริหารงานแบบโปร่งใส ผู้เขียนขอทำความเข้าใจกับความหมายของความโปร่งใสก่อนเป็นเบื้องต้น ทั้งนี้ นิยามของคำว่า “ความโปร่งใส” (Transparency) นั้น อาจกล่าวได้ว่าไม่มีนิยามที่ตายตัว หากแต่ว่าการให้ คำนิยามของ “ความโปร่งใส” อาจขึ้นอยู่กับความเข้าใจของหน่วยงานที่นำไปใช้รวมทั้งบริบทของสังคม วัฒนธรรม ซึ่งรวมไปถึงค่านิยมและวิถีชีวิต ความโปร่งใสจึงเป็นปรากฏการณ์ที่แตกต่างและหลากหลาย เพราะหน่วยงานในแต่ละแห่งในแต่ละสังคม มีวัฒนธรรมองค์กร ธรรมเนียม และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมหรือหน่วยงานที่ต่างกักัน ทั้งยังมีประเด็นเกี่ยวข้องที่ล้วนมีความหลากหลาย เช่น ความโปร่งใสในภาครัฐ อันเป็นผลมาจากนโยบาย หน่วยงาน และวิธีปฏิบัติที่จัดช่องทางให้ข้อมูลด้วยวิธีที่เสริมความเข้าใจนโยบาย สาธารณะ เพิ่มประสิทธิภาพของวิธีการเมือง และลดความไม่แน่นอนของนโยบาย เป็นต้น

โดยทั่วไป ความโปร่งใส คือ การทำให้กระบวนการตัดสินใจของหน่วยงานเป็นไปอย่างเปิดเผย หรือเรียกได้ว่า เป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากสื่อสารนโยบายของรัฐต่อกลุ่มที่ให้ความสนใจ หรือกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ซึ่งการสื่อสารนี้อาจมีอุปสรรค เพราะบุคคลที่ให้ความสนใจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องนั้นมีหลากหลาย อาทิ ชาวบ้าน ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือนักลงทุนจากในประเทศและต่างประเทศ

3.2 ความสำคัญของ “ความโปร่งใส”

Amartya Sen ได้อรรถาธิบายว่า “การรับประกันความโปร่งใสเป็นหมวดหมู่หนึ่งที่สำคัญของเสรีภาพที่เป็นอุปกรณ์ (Instrumental Freedom) และการรับประกันนี้ เป็นบทบาทที่ชัดเจนในการเป็นเครื่องมือป้องกันการคอร์รัปชัน การละเลยหน้าที่ทางการเงิน และการเกี่ยวข้องกับความทุจริต” กล่าวคือ ความโปร่งใสเป็นเครื่องมือที่จะทำให้เป้าหมายอื่น ๆ บรรลุถึงความสำเร็จ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการบริหารงานของรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งยัง

เป็นวิธีป้องกันคอร์รัปชันที่ดีที่สุด ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติในหลาย ๆ วงการ ไม่ว่าจะในภาครัฐ หรือในภาคเอกชนหันมาให้ความสนใจกับความโปร่งใส เพราะมองเห็นประโยชน์ในหลายด้าน ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (Amartya, Sen, 1999 : 19)

1) ความโปร่งใสสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ และเพิ่มความน่าเชื่อถือของสภาพเศรษฐกิจ

2) ความโปร่งใสมีหน้าที่เป็นเครื่องมือในการเพิ่มการตรวจสอบได้ของภาคเศรษฐกิจ และภาครัฐ(Accountability) โดยการตรวจสอบได้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าไม่มีความโปร่งใส

3) ความโปร่งใสเป็นหัวใจของประชาธิปไตย เพราะความโปร่งใส หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของรัฐบาลที่มีผลต่อชีวิต และเป็นการมอบอำนาจแก่ประชาชนที่จะเลือกดำเนินชีวิตจากข้อมูลที่ได้รับ อันเป็นการสร้างความเท่าเทียม และสร้างทางเลือกให้ประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตย

4) ความโปร่งใสเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ในอดีตวาทกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาจะพิจารณาเฉพาะประเด็นเรื่องรายได้ งบประมาณรายจ่าย และการจ้างงาน แต่ในปัจจุบัน วาทกรรมทั้งหลาย ได้นำประเด็นของความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

5) ความโปร่งใสในภาครัฐส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ประสิทธิภาพของการบริหารนโยบายภาครัฐ และการพัฒนา การเพิ่มความโปร่งใสยังสามารถลดผลเสียของนโยบายรัฐบาล เช่น ช่วยลดระยะเวลาในการเก็บภาษีและการใช้กฎระเบียบที่ซับซ้อน ลดการสิ้นเปลือง และลดปัญหาคอร์รัปชัน

6) นอกจากนี้ การรับประกันความโปร่งใส หมายถึง การรับประกันสิทธิของบุคคลในข้อมูล รูปแบบต่าง ๆ สิทธิเหล่านี้สามารถป้องกันการละเมิดอำนาจที่เกิดขึ้นจากการมีข้อมูลที่ไม่เท่าเทียม (Information Asymmetry) ดังนั้นจึงช่วยลดปัญหาคอร์รัปชันได้ด้วย การรับประกันความโปร่งใสยังส่งเสริมการพัฒนาด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือหน่วยงานแสดงการตอบโต้ต่อปัญหาปัจจุบันด้วยวิธีการทางการเมือง ทางประชาสังคมและทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน

7) การส่งเสริมความโปร่งใสทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะความโปร่งใสในกระบวนการนโยบาย จะทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและยอมรับนโยบายใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และง่ายยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กระบวนการความโปร่งใส เช่น การให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น และการแจ้งนโยบายล่วงหน้า เป็นต้น จะส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อ

นโยบายดังกล่าว ประชาชนจะสามารถติดตามนโยบายที่เห็นว่าไม่เหมาะสมและแนะนำ รวมทั้งเรียกร้องนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของ ประชาชน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วความโปร่งใสจะส่งผลให้เกิดการพัฒนา นโยบายที่ดีขึ้น

8) ความโปร่งใสที่สำคัญต่อภาคประชาชน เพราะการตัดสินใจของรัฐบาลมีผลกระทบต่อประชาชนทุกคน ประชาชนจึงมีสิทธิที่จะรับรู้กระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล เพื่อที่จะมั่นใจว่าการตัดสินใจของรัฐบาลนั้นจะส่งผลร้ายแก่ตนเองหรือไม่ ซึ่งหากรัฐบาลมีความโปร่งใสก็จะเพิ่มความเชื่อมั่นของ ประชาชนต่อรัฐบาล และการตัดสินใจที่มีความโปร่งใสก็จะมีค่าน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น กล่าวโดยสรุป ความโปร่งใสจึงมีความสำคัญต่อทั้งการเมือง การบริหาร ระบบเศรษฐกิจ ประชาสังคม และการพัฒนา

3.3 ความโปร่งใสและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Bellver and Kaufmann ได้เปิดเผยผลการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความโปร่งใสให้กับ รัฐบาลในประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลก โดยแบ่งขอบเขตของความโปร่งใสเป็น 2 ลักษณะคือ ความโปร่งใสด้านเศรษฐกิจ/สถาบัน (Economic/institutional Transparency) และความโปร่งใสด้านการเมือง (Political Transparency) จากการวิจัย พบว่า มีความแตกต่างระหว่างความโปร่งใสทางด้านเศรษฐกิจ/สถาบัน และความโปร่งใสทางการเมืองมีความแตกต่างภายในระดับประเทศอย่างมาก ผู้วิจัยเสนอว่า การทำให้เกิดความโปร่งใสขึ้น เกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องใช้ทรัพยากรมากมาย เนื่องจากความโปร่งใสมักจะช่วยรัฐบาลประหยัดทรัพยากรสาธารณะ (Public Resources) และมักจะเป็นเครื่องมือที่สามารถแทนองค์กรอิสระ และองค์กรตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพมากกว่าและใช้ค่าใช้จ่ายน้อยกว่า โดยผู้วิจัยได้ให้นิยามของคำว่า “ความโปร่งใส” โดยยึดถือแนวความคิดของ Kaufmann ที่นิยามความโปร่งใสว่าเป็น “การเพิ่มขึ้นของการหมุนเวียนของข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ตรงเวลาและน่าเชื่อถือได้ ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดสามารถเข้าถึงได้” นอกจากนี้ Transparency Task Force ของ Brookings University ได้สรุปไว้เช่นกันว่า ความโปร่งใส ก็คือ ระดับความเปิดเผยของสถาบัน ซึ่งหมายถึงขอบเขตความสามารถที่บุคคลภายนอก (เช่น ประชาชนหรือผู้ถือหุ้น) สามารถตรวจสอบ ควบคุมและประเมินการกระทำของบุคคลภายในได้ (เช่น เจ้าพนักงานรัฐหรือผู้บริหารองค์กร) (Bellver, A. And Kaufman, 2005 : 6-7)

ผลการศึกษาข้อมูลยังชี้ให้เห็นว่า การมุ่งจัดหาข้อมูลเพียงอย่างเดียว มักไม่เพียงพอ หากจะให้มีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ถูกจัดหามาจะต้องถูกคัดเลือกมาแล้ว และจะต้องเหมาะสมกับกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมที่จะมีความสามารถในการวิเคราะห์ และนำข้อมูลไปใช้ในวิธีของตนเอง เช่น ในประเทศเม็กซิโก กฎหมายข้อมูลข่าวสารเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ถามคำถามได้ไม่จำกัดรูปแบบ

เช่น มีจำนวนวัวทั้งหมดกี่ตัวในประเทศเม็กซิโก ประเทศเม็กซิโกผลิตนมเป็นปริมาณทั้งหมดเท่าไร ในปี 2003 และนักการเมืองคนไหนบ้างที่ไม่เข้าร่วมประชุมสภา โดยไม่มีข้ออ้างที่เหมาะสม คำถามทั้งหมดนี้ถือว่าถูกต้องตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารราชการของเม็กซิโก และล้วนได้รับคำตอบ ซึ่งในปี 2004 ประเทศ เม็กซิโกเป็นประเทศที่อุทิศงบประมาณในการให้ข้อมูลกับสาธารณะมากที่สุด เป็นจำนวนเงิน 226 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอันดับ 2 โดยใช้เงิน 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐจึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการเพิ่มความโปร่งใสของภาครัฐ เพราะฉะนั้น สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล จึงจำเป็นต้องได้รับการรับรองโดยกฎหมาย แต่ทว่าภาวะทางการเมืองและทางระบบราชการ มักทำให้นักการเมืองและข้าราชการมีเหตุผลจูงใจที่ต้องปิดบังข้อมูล ดังนั้น การมีมติเห็นชอบหรือออกกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร จึงสามารถควบคุมคอร์ปชั่นได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น

3.4 แนวทางการบริหารแบบโปร่งใส

ในส่วนนี้ผู้เขียนขอเสนอถึงแนวทางการบริหารงานแบบโปร่งใส โดยจะกล่าวถึงในภาพรวม ๆ ที่ครอบคลุมทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ หากพิจารณาจากหลักหรือกระบวนการบริหารทั่วไป ซึ่งกล่าวถึงกระบวนการในการบริหารว่า ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ประการคือ

การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตธุรกิจ ตั้งเป้าหมาย ตลอดจน กำหนดวิธีการเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

การจัดองค์กร (Organizing) ประกอบด้วย การจัดบุคลากร แบ่งแผนงาน และจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับแผนงานเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการตามแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด

การชี้นำ (Leading) ประกอบด้วยเนื้อหา 2 เรื่องที่สำคัญคือ ภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวผู้บริหารเอง และการจูงใจ (Motivation) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการชักจูงหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานได้เต็มที่ตามความรู้ความสามารถ

การควบคุมองค์กร (Controlling) เป็นการควบคุมองค์กรให้ดำเนินงานต่าง ๆ ภายในองค์กร ให้เป็นไปตามแผนงาน ความคาดหวัง หรือมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้น แนวทางการบริหารงานแบบโปร่งใส โดยอาศัยกรอบแนวคิดการบริหารงานดังกล่าวข้างต้น (สาคร สุขศรีวงศ์ 2550 : 26-27)

หลักธรรมาภิบาล

ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล (GOOD GOVERNANCE) หลักธรรมาภิบาล หมายถึง แนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ใน ความถูกต้องเป็นธรรม ตามหลักพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแผนภาพ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของ ตัวบุคคล จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม และความยุติธรรม รวมทั้งมีความรักกุ่มและรวดเร็วด้วย

2. หลักคุณธรรม (Morality) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริม ให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริต เป็นนิสัย ประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส (Accountability) หมายถึง ความโปร่งใสพอเทียบได้ว่ามี ความหมายตรงข้ามหรือเกือบตรงข้ามกับการทุจริต คอร์รัปชั่น โดยที่เรื่องทุจริต คอร์รัปชั่น ให้ความหมายในเชิงลบ และความน่าสะพรึงกลัวแฝงอยู่ ความโปร่งใสเป็นคำศัพท์ที่ให้แง่บวกในเชิงบวก และให้ความสนใจในเชิงสงบสุข ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกและเข้าใจง่าย และมี กระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจนในการนี้ เพื่อเป็น สิริมงคลแก่บุคลากร ที่ปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใส ขออัญเชิญพระราชกระแสรับสั่งในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ที่ได้ทรงมีพระราชกระแสรับสั่ง ได้แก่ ผู้ที่มีความสุจริต และบริสุทธิ์ใจ แม้ จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่ มีความบริสุทธิ์ใจ

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วน เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น เป็น คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และหรือ คณะทำงานโดยให้ข้อมูล ความคิดเห็น แนะนำ ปรีกษา ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการ แก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจาก กระทำของตนเอง

6. หลักความคุ้มค่า (Cost – effectiveness or Economy) หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลบุคคลากรมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน (บุษบงชัยเจริญวัฒน์และบุญมี ลี, 2546 : 8)

5. การตรวจสอบการบริหารจัดการรัฐ

การตรวจสอบการบริหารจัดการรัฐตามระบบทั่วโลกมีกฎหมายกำกับดูแล การตรวจสอบรัฐด้วยหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องนำมาใช้ตรวจสอบรัฐบาล และมักเป็นนักวิชาการ องค์กรอิสระ องค์กรเอกชน เช่น การตรวจสอบรัฐบาลยิ่งลักษณ์ผ่านมุมมอง ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง เป็นต้น (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2562)

รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แฉลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ถึงวันนี้ ขาดเพียงหนึ่งเดือนก็จะครบขบปี ถูกตรวจสอบโดยประเมินการทำหน้าที่ของรัฐบาลว่า ไม่สามารถทำตามนโยบายที่เคยแถลงไว้ต่อรัฐสภา มีอย่างน้อย 10 เรื่อง ที่เข้าข่ายไม่ชัดเจน ดังต่อไปนี้

1) ค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน เงินเดือนปริญญาตรี 15,000 บาทต่อเดือนใช้ ทั้ง ๆ ที่เป็นนโยบายที่ไม่ควรทำ ถูกเตือนว่าทำไม่ได้และจะเกิดผลเสียมีปัญหาทางปฏิบัติมากมาย วันแถลงต่อรัฐสภา กล่าวว่า “ดำเนินการให้แรงงานมีรายได้เป็นวันละไม่น้อยกว่า 300 บาท และผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีรายได้เดือนละไม่น้อยกว่า 15,000 บาท อย่างสอดคล้องกับผลิตภาพและประสิทธิภาพของบุคลากร” เปลี่ยนคำว่า “ค่าแรงขั้นต่ำ” และ “เงินเดือน” เป็นรายได้ แต่ถึงกระนั้น ประชาชนก็ยังไม่ได้รับผลประโยชน์ตามคำมั่นสัญญา ค่าแรง 300 บาท ได้ไม่กี่จังหวัด ส่วนเงินเดือนปริญญาตรีจบใหม่ 15,000 บาท ก็ได้เฉพาะภาครัฐที่จัดสรรเงินเพิ่มพิเศษมาสมทบให้ (ไม่ใช่เงินเดือนจริง ๆ)

2) กระจายค่าครองชีพ ประกาศกลางสภาว่า “จะแก้ไขปัญหาค่าครองชีพโดยการดูแลราคาสินค้าและการมีรายได้เพื่อเพิ่มกำลังซื้อสุทธิของประชาชนโดยป้องกันและแก้ไขการผูกขาดทั้งทางตรงและทางอ้อม” ถึงวันนี้ ของแพงรัฐบาลแก้ไข โดยการเปิดร้านถูกใจ นำเงินภาษีประชาชนไปอุดหนุนให้ดำเนินการขายของราคาถูกกว่าท้องตลาด โดยที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไม่ได้รับประโยชน์จากร้านถูกใจเลย

3) ยกเลิกกองทุนน้ำมัน เคยประกาศหาเสียงชัดเจนว่า จะยกเลิกกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ถึงวันแถลงนโยบายต่อสภา กล่าวว่า “ชะลอการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง

สำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงบางประเภทชั่วคราวเพื่อให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงลดลงทันที และปรับโครงสร้างราคาพลังงานทั้งระบบให้มุ่งสู่การสะท้อนราคาต้นทุนพลังงาน” ผลที่ปรากฏประชาชนยังไม่ได้รับผลประโยชน์ตามคำมั่นสัญญา ราคาน้ำมันขึ้นต่อเนื่อง

4) ยกย่องราคาสินค้าเกษตร รัฐบาลยิ่งลักษณ์แถลงต่อสภาว่า “ยกย่องราคาสินค้าเกษตรและให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยดูแลราคาสินค้าเกษตรให้มีเสถียรภาพที่เหมาะสม คำนึงถึงกลไกราคาตลาดโลก โดยใช้วิธีบริหารจัดการทางการตลาดและกลไกตลาดซื้อขายล่วงหน้า” ถึงวันนี้ ราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำอย่างหนัก ชาวสวนผลไม้ ชาวไร่ยางพารา สับปะรด เกษตรกรรายย่อยเดือดร้อนหนัก ต้องออกมาทผลผลิตประท้วงในหลายพื้นที่ยางพารา เคยขาย กก.ละ 200 บาท ตกลงมาเหลือไม่ถึง 100 บาท ในขณะเดียวกัน การใช้นโยบายรับจำนำข้าวราคาแพงกว่าตลาดโลกก็ทำลายกลไกราคาอย่างพินาศ

5) แจกแท็บเล็ตแก่นักเรียน พรรคเพื่อไทยเคยหาเสียงว่า จะแจกแท็บเล็ตแก่นักเรียนทั่วประเทศ ต่อมาอ้างว่าจะแจกเฉพาะเด็กชั้น ป.1 ก่อนวันแถลงนโยบาย รัฐบาลยิ่งลักษณ์เปลี่ยนเป็น “จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตให้แก่โรงเรียน โดยเริ่มทดลองดำเนินการในโรงเรียนนำร่องสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา พ.ศ. 2555” ถึงวันนี้ การดำเนินการเป็นไปได้เพียงไม่กี่จังหวัดแถบคุณภาพ

6) ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบรัฐบาลยิ่งลักษณ์แถลงต่อสภาว่าการป้องกันและปราบปราม การทุจริตเป็นเรื่องด่วนภายในปีแรก บอกว่า “ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐอย่างจริงจัง โดยยึดหลักความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลที่เป็นสากลเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อประเทศโดยรวมอย่างแท้จริง” แต่หอการค้าไทยได้ทำการสำรวจพบว่า มีการจ่ายเงินใต้โต๊ะในการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐเพิ่มสูงขึ้นเป็น 30-35 เปอร์เซ็นต์ ของมูลค่าโครงการ

7) สร้างคุณธรรม จริยธรรมแถลงต่อรัฐสภาว่า “ขยายการบังคับใช้บทบัญญัติเรื่องการห้ามการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ให้ครอบคลุมผู้ใช้อำนาจรัฐในตำแหน่งสำคัญและตำแหน่งระดับสูงอย่างทั่วถึง เข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ เสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลของบุคลากรภาครัฐ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและถูกต้องชอบธรรม” แต่รัฐบาลยิ่งลักษณ์แต่งตั้งบุคคลมีปัญหาตามมาก

8) โครงการบริหารจัดการน้ำ แถลงต่อรัฐสภาว่า “ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการและเร่งรัดขยายเขตพื้นที่ชลประทาน โดยเร่งให้มีการบริหารจัดการน้ำใน

ระดับประเทศอย่างมีประสิทธิภาพให้สามารถป้องกันปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งได้ รวมทั้งสนับสนุนภาคการเกษตรด้วยการก่อสร้างระบบชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก พื้นฟูการขุดลอกคูคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่เดิม ขยายเขตการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จัดสร้างคลองส่งน้ำขนาดเล็กเข้าสู่ไร่นา และขยายเขตการจัดรูปที่ดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและการผลิตส่งเสริมการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเหมาะสมกับชนิดพืช และจัดหาแหล่งน้ำในระดับ ไร่นา และชุมชนอย่างทั่วถึง ผลรัฐบาลยิ่งลักษณ์มีการเบิกจ่ายไปเพียงไม่ถึงครึ่ง

9) หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รัฐบาลนายกยิ่งลักษณ์แถลงว่า “เพิ่มประสิทธิภาพของระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรคเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับบริการอย่างมีคุณภาพ สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม” ปรากฏว่า รัฐบาลกลับปรับลดงบประมาณจ่ายรายหัวที่จะนำไปใช้ดูแลประชาชนลง 141 บาทต่อหัว หรือลดลง 4.9% และลดงบประมาณป้องกันโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง 6.3% นพ.เกรียงศักดิ์ วัชรนุกุลเกียรติ ประธานชมรมแพทย์ชนบท ถึงกับออกมาวิพากษ์วิจารณ์ “เป็นครั้งแรกในรอบ 10 ปีของระบบบัตรทองที่งบประมาณจ่ายรายหัวลดลง จะสร้างปัญหาให้กับหน่วยบริการและทำให้เป็นระบบสำหรับผู้ป่วยอนาถาเหมือนในอดีตสวนทางกับนโยบายรัฐบาล”

10) ปัญหาความปรองดองสมานฉันท์ รัฐบาลนายกยิ่งลักษณ์เคยแถลงต่อรัฐสภาว่า “สร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติและฟื้นฟูประชาธิปไตย โดยการเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันของประชาชนในชาติให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” กลับพยายามออกกฎหมายล้างผิด เป็นต้น

หลักธรรมาภิบาลถูกใช้ตรวจสอบการบริหารรัฐกิจ ตรวจสอบนโยบายที่รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ตามที่เคยแถลงให้คำมั่นต่อรัฐสภาว่าจะดำเนินการเร่งด่วนภายในระยะเวลาหนึ่งปีแรกผลปรากฏให้เห็น และการตรวจสอบการบริหารรัฐกิจอาศัยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐ ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการเพิ่มความโปร่งใสของภาครัฐ

สรุป

การนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการบริหารรัฐกิจ เพราะหลัก ธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบหลักความคุ้มค่า สามารถนำมาวิเคราะห์การบริหารจัดการรัฐ แม้ดำเนินการ บริหารถูกต้องตามระเบียบข้อกฎหมาย แต่ใช้ว่าจะบริหารงานโปร่งใส ดังการนำเสนอ

หลักธรรมาภิบาลมาตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ของดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ไม่ว่าจะ เป็นเรื่อง ค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน เงินเดือนปริญญาตรี 15,000 บาทต่อเดือน กระจกค่า ครองชีพ ยกเลิกกองทุนน้ำมัน ยกย่องราคาสินค้าเกษตร แจกแท็บเล็ตแก่นักเรียน ปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบ สร้างคุณธรรม จริยธรรม โครงการบริหารจัดการน้ำ หลักประกัน สุขภาพถ้วนหน้า และปัญหาความปรองดองสมานฉันท์ เป็นมุมมองการตรวจสอบการบริหาร กิจการรัฐ ซึ่งทั่วโลกมีการตรวจสอบความต้องการที่ทับซ้อน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือ

เอกสารอ้างอิง

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2562). *มันคง ตรงไป ตรงมา*. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2562. จากเว็บไซต์ : <http://www.naewna.com>.

ธวัช ภูษิตโกโคย. (2562). *ความโปร่งใสจะเป็นจริงได้อย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2562. จาก เว็บไซต์ : www.theiiat.or.th/Knowledge.

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์และบุญมี ลี. (2546). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.

พรรคประชาธิปัตย์. (2562). *สรุปรัฐบาลยิ่งลักษณ์บริหารงานล้มเหลว*. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2562. จากเว็บไซต์ : <http://www.democrat.or.th/th/news-activity/>

สาคร สุขศรีวงศ์. (2550). *การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : จี.พี. ไชเบอร์พริ้นท์.

Amartya, Sen, (1999). *The Standard of Living*, Cambridge : University Press.

Bellver, A. And Kaufman, D. (2005). **Trans parenting Transparency Initial Empirics and Policy Applications**, Discussion paper at the IMF conference on transparency and integrity. July 6-7,

